

6 juni 2023

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

# Gemeente Boekel

**IBDO**

# Aanbiedingsbrief

Aan de raad van de gemeente Boekel  
T.a.v. mevrouw J. le Comte, plv. raadsgriffier  
Postbus 99  
5427 ZH BOEKEL

Eindhoven, 6 juni 2023

Kenmerk: NBo/RZe/CWi/1059814/2305104

## Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.



VORIGE PAGINA



VOLGENDE PAGINA



INHOUDSOPGAVE



DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Boekel (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 6 september 2022, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2022. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de organisatie. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

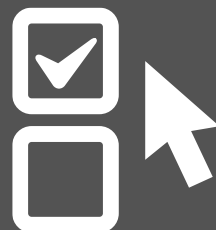
BDO Audit & Assurance B.V.  
namens deze,

w.g. drs. D.O. Meeuwissen RA  
Partner en extern accountant gemeente Boekel

# Inhoudsopgave



## 1. DASHBOARD



## 2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE



## 3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE



## 4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN



## BIJLAGEN

# 1. Dashboard

## 1.1 Dashboard accountantscontrole

# 1.1 Dashboard accountantscontrole

### STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid.
- ▶ De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 412.860 respectievelijk € 1.238.580.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

### AANDACHTSPUNTEN VOOR 2023

Wij willen vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen:

- ▶ De rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders is voor het boekjaar 2023 van toepassing.
- ▶ Ministeries kiezen steeds vaker een specifieke uitkering voor het verstrekken van een rijksbijdrage aan decentrale overheden. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente. Wij adviseren u de administratie aan te sluiten op de SiSa-vereisten en gedurende het jaar de benutting van de rijksmiddelen te monitoren.
- ▶ Grote maatschappelijke opgaven kunnen ook efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen. Het is daarom aan te bevelen om te investeren in de digitale transformatie van de bedrijfsvoering en het data gedreven werken.

### RESULTAAT 2022

(x €1.000)	2022	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	2.130	2.691
Mutatie reserves	430	-81
<b>Resultaat</b>	<b>2.560</b>	<b>2.610</b>

Een uitgebreide analyse van het resultaat is opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

### ONTWIKKELING GREX / SOCIAAL DOMEIN / OVERIG

- ▶ De uitgangspunten en schattingen in de grondexploitatie-opzetten zijn redelijk en de waardering is aanvaardbaar. Er is een tussentijdse winst van € 101.000 genomen. De voorziening voor verliesgevende grondexploitaties is verhoogd met € 2.010.000 voor het Centrumplan Boekel.
- ▶ Omtrent de prestatielevering van de Wmo en Jeugd ZIN en PGB hebben wij enkele onzekerheden geconstateerd. Bij Wmo ZIN bedraagt dit circa € 61.000. Bij Jeugd ZIN bedraagt dit circa € 32.000. Bij Wmo en Jeugd PGB bedraagt dit circa € 42.000 (Wmo: circa € 22.000 en Jeugd circa € 20.000).
- ▶ De kasgeldlimiet is in alle 4 kwartalen van het boekjaar 2022 overschreden. Ons is medegedeeld dat er geen plan om weer aan de kasgeldlimiet te voldoen is toegezonden aan de toezichthouder. Middels het aangaan van een nieuwe langlopende lening in 2023 wordt de gemiddelde liquiditeitspositie weer tot onder de kasgeldlimiet teruggebracht.

### BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij een rechtmatigheidsfout van circa € 165.500 ten aanzien van de automatiseringsomgeving geconstateerd. Dit betreft de uitgaven in 2022 voor de hosting en het beheer van het ICT-platform. Het plan van aanpak tot een nieuwe (Europese) aanbesteding van het ICT-platform voorziet eerst in een nieuwe (Europese) aanbesteding in 2024.
- ▶ De begrotingsoverschrijdingen op de programma's C, E en F zijn kleiner dan 3% van de begroting na wijziging voor deze programma's en tellen niet mee in het accountantsoordeel.
- ▶ De commissie BBV heeft begin dit jaar een uitspraak over de vorming van een voorziening voor verlofsparen en overmatig verlof gepubliceerd. U heeft geen voorziening voor verlofsparen noch overmatig verlof gevormd. De benodigde voorziening voor overmatig verlof bedraagt naar onze inschatting € 55.000.

### UW RATIO GRONDEXPLOITATIE VERGELEKEN

Jaar	Boekel	Gemid. NL*
2019	16%	10%
2020	21%	7%
2021	25%	2%
2022	28%	2%

De grondexploitatie-ratio ultimo 2022 is 28% (neutraal). Het meerjarige perspectief (2023 - 2026) laat een ratio tussen de 35% en 55% (meest risicovol) zien. Voorzichtigheid blijft dan ook geboden bij grondexploitaties waar de verkoop van gronden op zich laat wachten.

## 2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 De jaarrekening is getrouw
- 2.2 De jaarrekening is rechtmatig
- 2.3 Aandachtspunten voor 2023

## 2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening  
2022 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2022 van de gemeente een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
<b>Getrouwheid</b>			
Voorzieningen - voorziening voor overmatige verlofsaldi	55		§ 4.4
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		42	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		61	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		32	§ 4.2
<b>Totaal</b>	<b>55</b>	<b>135</b>	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

## 2.2 De jaarrekening is rechtmatig

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
<b>Rechtmatigheid</b>			
Voorzieningen - voorziening voor overmatige verlofsaldi	55		§ 4.4
Aanbestedingsrechtmatigheid	165		§ 4.4
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		42	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		61	§ 4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN		32	§ 4.2
<b>Totaal</b>	<b>220</b>	<b>135</b>	

Wij concluderen dat de resterende de controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.



### Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

#### 1. Vooruitblik naar rechtmatigheidsverantwoording

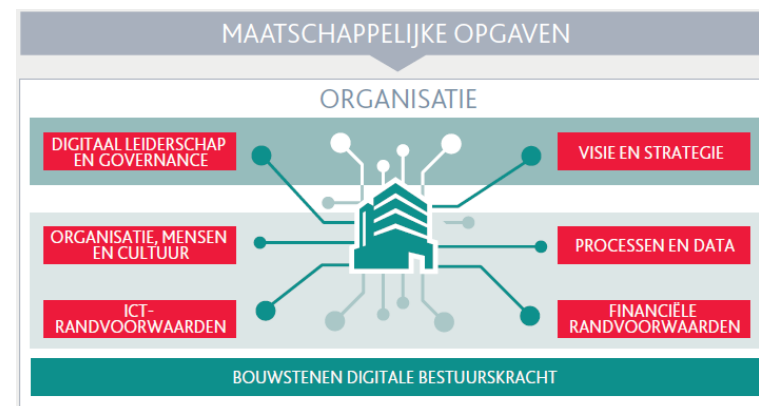
In de nog in te voeren rechtmatigheidsverantwoording geeft het college aan in hoeverre de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag dat door de gemeenteraad zal worden bepaald en bedraagt maximaal 3% van de totale lasten inclusief de mutaties in de reserves. Op basis van een scenario waarin de rechtmatigheidsfouten vergelijkbaar zijn met die in de jaarrekening 2022 zal het college in de rechtmatigheidsverantwoording 2023 concluderen dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

#### 2. Optimaliseren beheersing inkomende gelden SiSa-regelingen gedurende het jaar

Wij zien een landelijke trend dat ministeries steeds vaker een specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen, ook voor uw gemeente, is daardoor toegenomen. Naar verwachting zal deze stijging zich voortzetten. De SiSa-regelingen gaan gepaard met aanvullende administratieve vereisten en een uitgebreide invulwijzer. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente. Wij adviseren u de administratie aan te sluiten op de vereisten ten aanzien van SiSa en gedurende het jaar de benutting van deze rijksmiddelen te monitoren.

#### 3. Verbeteren van beheersing van opgaven dankzij digitalisering

Omdat burgers en bedrijven steeds verder digitaliseren wordt ook bij gemeenten digitalisering steeds belangrijker. Grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energietransitie, woningnood en verminderde koopkracht kunnen ook efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen. Het is daarom aan te bevelen om serieus en blijvend te investeren in de digitale transformatie van de bedrijfsvoering en het data gedreven werken. Digitalisering is al lang niet meer een taak van de IT-afdeling alleen. Toch zien wij nog niet dat de primaire processen en afdelingen optimaal gebruik maken van digitalisering en het data gedreven werken. En dat terwijl de maatschappelijke opgaven daar wel steeds nadrukkelijker om vragen. Komend controlejaar zullen wij als onderdeel van de controle aandacht schenken aan een volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht. Deze scan is gericht op het vermogen van uw organisatie om door middel van digitalisering zowel de reguliere taken als de maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Daarmee krijgt de gemeente inzicht in eventuele aandachtsgebieden om de Digitale Bestuurskracht te optimaliseren.



# 3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2022
- 3.2 Uw financiële positie vergeleken
- 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

## 3.1 Resultaat 2022

Het resultaat 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting

Het resultaat van uw gemeente over het jaar 2022 bedraagt € 2,6 miljoen en is ten opzichte van de gewijzigde begroting € 50.000 nadeliger. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

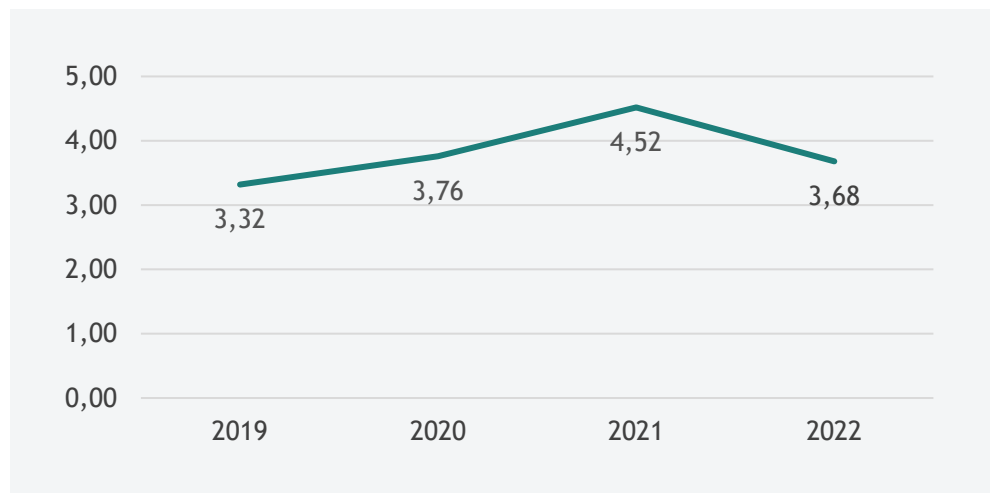
OVERZICHT REALISATIE PROGRAMMA'S (x 1.000)	2022	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Programma A - Bestuur en ondersteuning & veiligheid	-2.191	-2.505	314
Programma B - Verkeer en vervoer	-1.106	-1.209	103
Programma C - Economie & VHROSV	-1.055	1.350	-2.405
Programma D - Onderwijs & sport, cultuur en recreatie	-3.444	-3.636	192
Programma E - Sociaal domein	-6.837	-7.636	799
Programma F - Volksgezondheid en milieu	-709	-840	131
Algemene dekkingsmiddelen	21.406	21.156	250
Overhead	-3.994	-4.104	110
Heffing VPB	60	115	-55
Bedrag onvoorzien	0	0	0
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>2.130</b>	<b>2.691</b>	<b>-561</b>
Onttrekkingen reserves	773	226	547
Dotatie aan reserves	-343	-307	-36
<b>Gerealiseerd resultaat</b>	<b>2.560</b>	<b>2.610</b>	<b>-50</b>

De belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2022 op programmaniveau

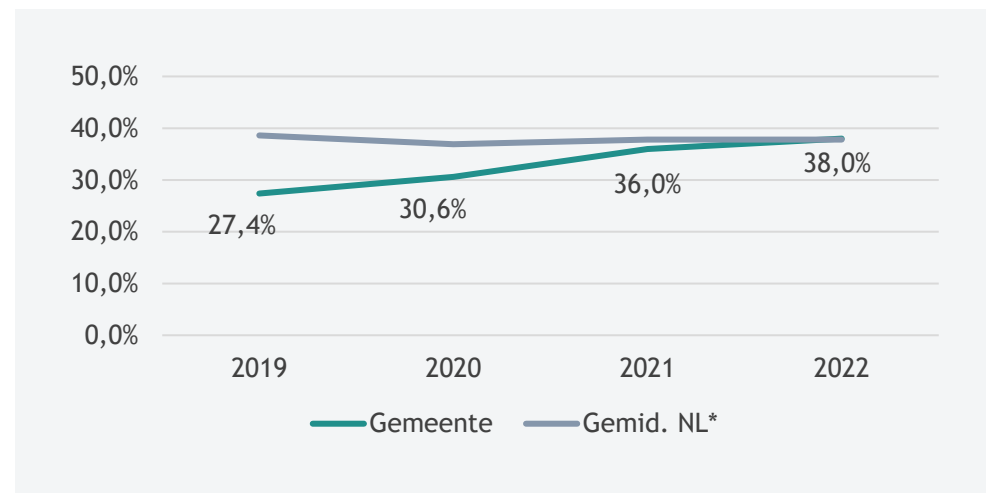
Voor een nader gedetailleerd overzicht van de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijzigingen en de verklarende toelichtingen hierop verwijzen wij u voorts naar de toelichtingen per programma zoals opgenomen in hoofdstuk 2 als onderdeel van de programmaverantwoording.

## 3.2 Uw financiële positie vergeleken

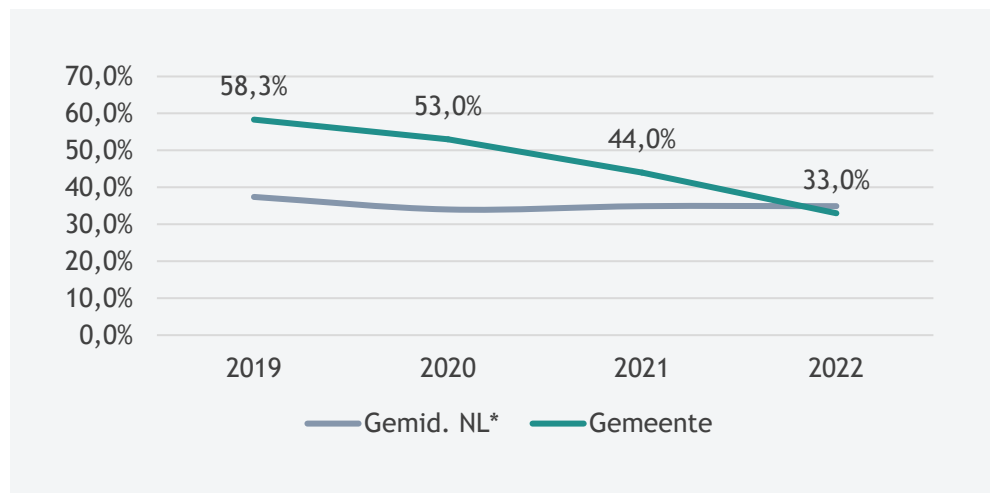
### RATIO WEERSTANDSVERMOGEN



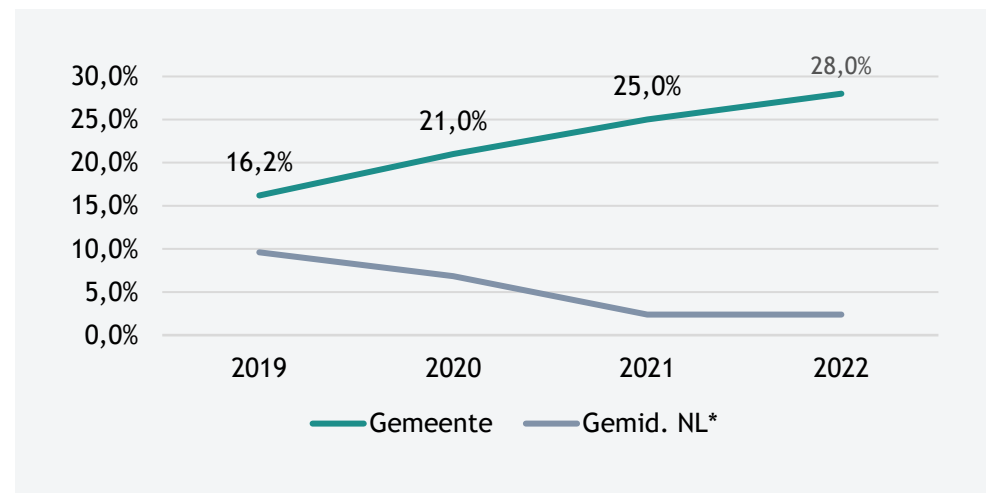
### SOLVABILITEITSRATIO



### NETTO SCHULDQUOTE



### RATIO GRONDEXPLOITATIE



\* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2019 - 2021 voor gemeenten < 25.000 inwoners. Bron: [BDO Benchmark rapport januari 2023](#)

De kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

De signaleringswaarden van het GTK 2020 als referentiewaarden

Uw weerstandsvermogen is uitstekend

De solvabiliteitsratio blijft neutraal

De netto schuldquote blijft minst risicovol

De grondexploitatie-ratio wordt meest risicovol

### Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus ook deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

### Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

### Weerstandsvermogen is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een overzicht van de weerstandscapaciteit opgenomen. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf ultimo 2022 € 9,1 miljoen (2021: € 11 miljoen). In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 6,6 miljoen meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. In geval van calamiteiten is het mogelijk om (een deel van) deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn tevens de relevante risico's benoemd. Het college heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de gemeente is blootgesteld, bepaald op € 2,5 miljoen (2021: € 2,5 miljoen). Het weerstandsvermogen van de gemeente is volgens het GTK 2020 uitstekend te noemen.

### Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2022 38% (2021: 36%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteitsratio ligt tussen de 20% -50% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'neutraal'.

De netto schuldquote bedraagt ultimo 2022 33% (2021: 44%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De netto schuldquote ligt onder de 90% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'minst risicovol'.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

### Ratio grondexploitatie

De ratio grondexploitatie bedraagt ultimo 2022 28% (2021: 25%). Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente is hoog doordat de grondpositie (= de waarde van de grondvoorraad) ten opzichte van de totale baten hoog is. De ratio grondexploitatie ligt tussen de 20% - 35% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'neutraal'. Het meerjarige perspectief (2023 - 2026) laat een ratio tussen de 35% en 55% (meest risicovol) zien.

## 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

De ratio structurele exploitatieruimte blijft minst risicovol

### Ratio structurele exploitatieruimte

Inzicht in de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Deze ratio is in 2022 4% (2021: 1%). Dit betekent dat de financiële ruimte van de gemeente groter is geworden. Ondanks de verbetering van het kengetal blijft er beperkte ruimte om tekorten of extra lasten binnen de huidige meerjarenbegroting op te vangen. Zoals in de paragraaf weerstandsvermogen wordt aangegeven past dit binnen het gemeentelijk beleid om strak te begroten maar kan tevens nieuwe investeringsplannen in de weg staan. De ratio structurele exploitatieruimte ligt boven de 0% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'minst risicovol'.

De ratio belastingcapaciteit blijft meest risicovol

### Ratio belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is in 2022 110% (2021: 110%) en ligt in lijn met voorgaand jaar en de meerjarige trend. De ratio belastingcapaciteit ligt boven de 105% grens en valt volgens de GTK 2020 in de categorie 'meest risicovol'.

# 4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring
- 4.2 Sociaal domein
- 4.3 Ontwikkelingen grondexploitatie
- 4.4 EU-aanbestedingen, BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

### Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Vanaf het boekjaar 2022 nemen accountants bij wettelijke controles, waaronder de jaarrekeningcontroles bij gemeenten, de paragrafen “Controleaanpak frauderisico’s” en “Veronderstellingen inzake financiële risico’s in relatie tot de financiële positie” op in de controleverklaring. Deze aanpassingen zien toe op het verplicht rapporteren in de controleverklaring over onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico’s en het vermogen om risico’s vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Met het verplicht rapporteren over deze onderwerpen wordt tegemoet gekomen aan een veel gehoorde wens van stakeholders om transparanter te zijn over welke werkzaamheden wij, als uw accountant, hebben uitgevoerd om frauderisico’s en het vermogen om de risico’s vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten, te mitigeren. Per onderwerp rapporteren wij over wat de meest belangrijke frauderisico’s zijn, de inschatting van het college om de risico’s vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen en hoe op beide thema’s in de controle is ingespeeld. Uiteraard hebben de onderwerpen fraude en het vermogen om financiële risico’s op te vangen altijd al de aandacht gehad tijdens de accountantscontrole. Door deze zaken nu te beschrijven in de controleverklaring, wordt die aandacht ook expliciet gemaakt.

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico’s en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico’s en -situaties aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse besproken. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Tijdens de controle van boekjaar 2022 betreft dit de volgende risico’s:

- ▶ ongebruikelijke memoriaalboekingen in de laatste maand van een tussentijdse rapportageperiode resp. het boekjaar dan wel bij het opstellen van de tussentijdse rapportage resp. de jaarstukken;
- ▶ ongeautoriseerde handelingen in Civision Middelen/iFinanciën, in het bijzonder een onterechte boeking/autorisatie van een inkoopfactuur dan wel een onterechte IBAN-wijziging;
- ▶ ongeautoriseerde betalingen via Rabobank.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico’s en de veronderstellingen inzake de financiële risico’s in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2022. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

### Frauderisicobeheersing

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft in 2022 een notitie uitgebracht ‘Frauderisicobeheersing aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders’. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op de risico’s en beheersingsmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad ten aanzien van de frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico’s en, indien aanwezig, de interne beheersingsmaatregelen om deze frauderisico’s te mitigeren nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.



Onze werkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten

### Continuïteit

Feitelijk is het zo dat bij elke gemeente in Nederland de staat garant staat. Met andere woorden: een gemeente kan formeel gezien niet failliet gaan, omdat het Rijk dan moet bijspringen en het Rijk zelf kan niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder. Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants vanaf dit jaar voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Lasten sociaal domein 2022 bedragen circa € 3,35 miljoen

### Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van de gemeente met betrekking tot het sociaal domein bedragen over 2022 circa € 3,35 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2022	2021
Jeugdzorg ZIN	€ 1,5 miljoen	€ 1,7 miljoen
Wmo ZIN	€ 1,7 miljoen	€ 1,8 miljoen
Pgb	€ 0,15 miljoen	€ 0,2 miljoen
Totaal	€ 3,35 miljoen	€ 3,7 miljoen

### Prestatielevering zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (pgb)

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2022 circa € 1,5 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit gemeente Boekel. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN huishoudelijke verzorging en begeleiding vraagt gemeente Boekel per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Van een aantal zorginstellingen is geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2022 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op € 61.000 van de € 1.497.000.

Ten aanzien van de jeugdzorg heeft gemeente Boekel via gemeente 's-Hertogenbosch de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met ingang van boekjaar 2022 vraagt gemeente Boekel ook met betrekking tot de lasten inzake jeugdzorg ZIN per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Ook hier leidt dit tot een onzekerheid omtrent de geleverde prestatie. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2022 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 32.000 van de € 1.486.000.

De SVB toetst niet op de levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, en de controles op betalingen, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat gemeente Boekel hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 42.000 (voor Wmo € 22.000 en Jeugd € 20.000).

Onzekerheid prestatielevering Wmo ZIN geraamd op € 61.000 (2021: € 95.000)

Onzekerheid prestatielevering Jeugdzorg geraamd op € 32.000 (2021: € 91.000)

Onzekerheid prestatielevering pgb geraamd op € 42.000 (2021: € 50.500)

De redelijkheid van de belangrijkste schattingselementen is vastgesteld

### Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- ▶ **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- ▶ **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- ▶ **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2022 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Ultimo 2022 is er een voorziening voor verliesgevende grondexploitaties ad € 9,8 miljoen (2021: € 7,8 miljoen) voor onderstaande grondexploitaties:

- ▶ Centrumplan Boekel € 7,3 miljoen;
- ▶ De Peelhorst € 1,3 miljoen;
- ▶ De Run € 0,9 miljoen;
- ▶ Venhorst Kraaiendonk € 0,2 miljoen;
- ▶ Vlonder West fase 3 € 0,1 miljoen.

De voorziening is in mindering gebracht op de boekwaarde ultimo 2022 van de betreffende grondexploitaties.

### Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat de realisatie van een winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas een winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor de winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover de gronden zijn verkocht en de opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

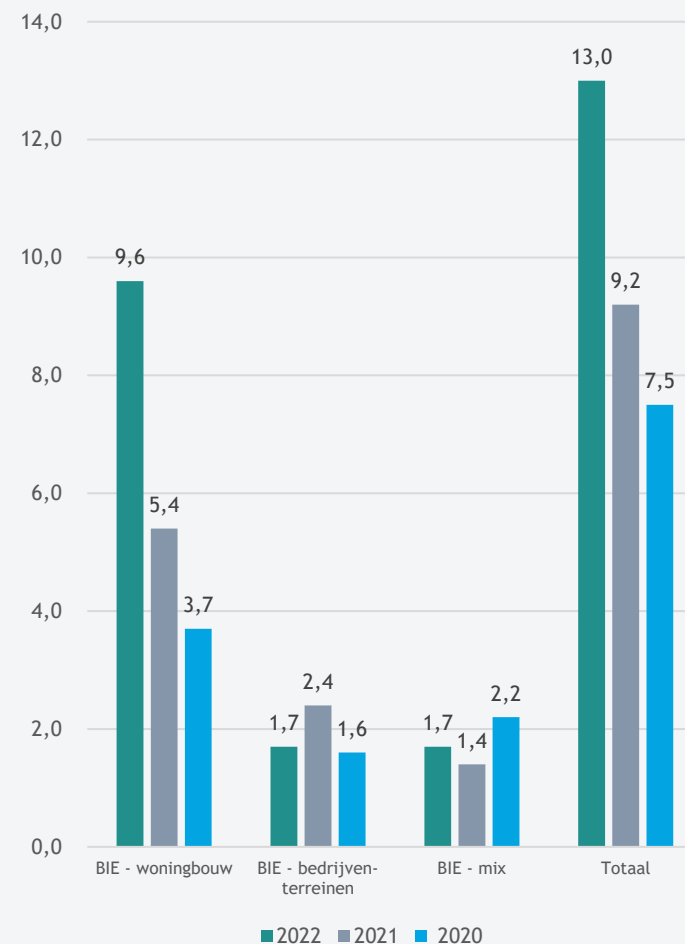
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van de gemeente heeft deze methode geresulteerd in een tussentijdse winstneming van € 101.000 over het jaar 2022.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in onderstaand schema weergegeven.

Tussentijdse winstneming van € 101.000 in 2022

ONTWIKKELING NETTO BOEKWAARDE GRONDEXPLOITATIES 2022-2021-2020 (x € 1 miljoen)



De EU-aanbestedingsrichtlijnen zijn niet geheel nageleefd

Het BBV is nageleefd

### Naleving van EU-aanbestedingsrichtlijnen

Als onderdeel van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Hierbij hebben wij een rechtmatigheidsfout van € 165.465 (2021: € 171.000) ten aanzien van de automatiseringsomgeving geconstateerd. Dit betreft de uitgaven in 2022 voor de hosting en het beheer van het ICT-platform. Het plan van aanpak tot een nieuwe (Europese) aanbesteding van het ICT-platform voorziet eerst in een nieuwe (Europese) aanbesteding in 2024.

### Naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

### Wet Open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarstukken 2022. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente deze paragraaf opgenomen heeft in de jaarstukken 2022 (paragraaf 3.2.5. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid).

### Voorziening voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen

In januari 2023 heeft de commissie BBV een uiting gedaan over het vraagstuk 'vormen voorziening voor verlofsparen'. Voor het wettelijke verlof saldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen 2 jaar moet worden opgenomen zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd naar verwachting niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft de toevoegingen en opnamen van het spaarverlof. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat géén gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen. Bij de analyse van de verplichting voor het bovenwettelijke verlof en of er sprake is van wel/geen gelijke omvang van deze verplichting is het belangrijk het risico van het omzetten naar spaarverlof te betrekken.

Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2022 is er geen uitvraag tot deelname onder de medewerkers gedaan en is er geen verzoek tot deelname door een medewerker ingediend. In de jaarrekening 2022 is dan ook geen voorziening voor spaarverlof opgenomen. In de jaarrekening 2022 is tevens geen voorziening voor overmatige bovenwettelijke verlofsaldi opgenomen. Op basis van het overmatig zijn van meer dan 100 bovenwettelijke verlofuren, het voorzien van het overmatige verlof boven 100 bovenwettelijke uren bij de medewerkers jonger dan 60 jaar en het voorzien van het gehele overmatige verlof bij de medewerkers van 60 jaar en ouder schatten wij de benodigde voorziening voor overmatige verlofsaldi op € 55.000.

De WNT is nageleefd

### Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 van de gemeente niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

### SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2022. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Daarnaast wordt in bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2022 ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarbij de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2022. U heeft de uitvoering van de inburgering uitbesteed aan gemeente Meierijstad. Gemeente Meierijstad beschikt niet over een geformaliseerd M&O-beleid conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW. Wij concluderen dan ook dat het M&O-beleid met betrekking tot de Wet Inburgering in 2022 niet toereikend is. Ons is medegedeeld dat gemeente Meierijstad hiermee aan de slag is en het M&O-beleid naar verwachting in het najaar van boekjaar 2023 gereed heeft.

Wij zien een landelijke trend dat de ministeries steeds vaker een specifieke uitkering kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor toegenomen. Dit geeft een hoge druk op uw organisatie, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

### Overschrijding van de kasgeldlimiet

Zoals uit het overzicht van de kasgeldlimiet in de paragraaf financiering in het jaarverslag blijkt, is de kasgeldlimiet in alle 4 kwartalen van het boekjaar 2022 overschreden. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder met hierbij een plan om weer aan de kasgeldlimiet te voldoen. Ons is medegedeeld dat er geen plan is toegezonden aan de toezichthouder. Middels het aangaan van een nieuwe langlopende lening in 2023 wordt de gemiddelde liquiditeitspositie weer tot onder de kasgeldlimiet teruggebracht.

Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage

M&O-beleid in het kader van de Wet Inburgering 2021

Exponentiele toename aantal SiSa-regelingen

Overschrijding van de kasgeldlimiet

### Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hieronder voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

Zoals blijkt uit het overzicht is op drie programma's een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
C. Economie & VHROSV	Betreft diverse kleine overschrijdingen. De overschrijding is kleiner dan 3%.	✓	
E. Sociaal domein	Betreft een overschrijding als gevolg van de hogere lasten van de energietoeslag. De overschrijding is kleiner dan 3%.	✓	
F. Volksgezondheid en milieu	Betreft een overschrijding als gevolg van hogere lasten bij de producten riool, afval en milieu. De overschrijding is kleiner dan 3%.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2022 (hoofdstuk 7).

### Investeringskredieten

Naast de begrotingsrechtmatigheid van de lasten van de programma's hebben wij tevens de bestedingen op de investeringskredieten gecontroleerd om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad beschikbaar gestelde investeringskredieten zijn gebleven. Zoals blijkt uit de analyse van de begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening 2022 (hoofdstuk 7) is er geen sprake van een kredietoverschrijding van € 25.000 of meer.

# Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)



# A. Onze controle

## Doel en object van de controle

### Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

## Opdracht

### Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 6 september 2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 6 september 2022 met kenmerk RZe/NBo/DMe/MvdB/CWi/1059814/2205425.

## Materialiteit

### Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de gemeenteraad vastgestelde toleranties gehanteerd. De gemeenteraad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 412.860. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 25.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

## Onafhankelijkheid

### Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van gemeente Boekel zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

## Controleaanpak

### Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 6 september 2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Hiervoor verwijzen wij naar onze boardletter 2022 d.d. 17 maart 2023.

### Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2022 van de gemeente aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2022 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

### Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar. In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de gemeente om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

## Strekking van de controleverklaring

## Continuïteit

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2022 zijn aanvaardbaar

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2022. In 2022 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

### Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2022. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Gezien de omvang van de organisatie heeft u een bewuste keuze gemaakt inzake het implementeren van beheersmaatregelen. Wij adviseren u om deze keuze periodiek te herevalueren zodat mogelijk in de toekomst bij de accountantscontrole gebruik kan worden gemaakt van de systemen.

## B. Bevindingen SiSa-bijlagen

### Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Boekel heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Fout		
A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	Onzekerheid		
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout		
C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid		
C55	Aanpak energiearmoede	Fout		
C55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C75B	Regiodeals 3 <sup>e</sup> tranche	Fout		
C75B	Regiodeals 3 <sup>e</sup> tranche	Onzekerheid		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Fout		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Onzekerheid		

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout		
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Onzekerheid		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Fout		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		

## B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Fout		
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022	Fout		
G13	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2022	Fout		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid		
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout		
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekerheid		
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Fout		
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Onzekerheid		
L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Fout		
L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Onzekerheid		

Op grond van bijlage 1 in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2022 brengen wij het volgende onder uw aandacht. Gemeente Boekel heeft de uitvoering van de Wet Inburgering 2021 uitbesteed aan gemeente Meerijstad. Gemeente Meerijstad beschikt in 2022 niet over een geformaliseerd M&O-beleid conform de rechtmatigheidsvoorschriften van VNG, Divosa en het Ministerie van SZW.



### Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_ gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 2_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_ gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 3_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Tozo 4_ gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 4_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Tozo 5_ gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Tozo 5_ gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2022	Onzekerheid		

bdo.nl